

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет Економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА
Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
«03» 04 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи
Анатолій ПОЛУХІН
«03» 04 2022

Система менеджменту якості
ПРОГРАМА

Фаховий тренінг «Митна та біржова справа»

Освітньо-професійна програма: «Митна та біржова справа»
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	2	4	90/3.0	90	Диф.залік-4с
Заочна	3	5	90/3.0	90	Диф.залік-5с

Індекс РБ – 6-076-3/21-2.2.2.1
РБ-6-076-3з/21-2.2.2.1

СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022

Система менеджменту якості.
Фаховий тренінг «Митна та біржова справа»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.01-01-2022

Стор. 2 із 12

Програма практики розроблена на основі робочих навчальних планів РБ-6-076-2/21, затвердженого «16» 06 2021р., РБ-6-076-2з /21, затвердженого «15» 06 2021р., спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології».

Програму розробив
Ст. викладач кафедри економіки
та бізнес-технологій

Наталія ШУЛЯР

Гарант ОПП
Завідувач кафедри

Оксана ЧУМАК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнес-технологій протокол від «05» 04 2022р. № 5

Завідувач кафедри

Оксана ЧУМАК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 7 від «07» 04 2022р.

Голова НМРР
Доцент кафедри бізнес-аналітики
та цифрової економіки

Анатолій ТОФАНЧУК

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

1. ВІДОМОСТІ ПРО СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ТА ПРО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ

Фаховий тренінг «Митна та біржова справа» є обов'язковою складовою циклу практичної підготовки бакалаврів за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» включає базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності діяльність необхідних для майбутньої професійної діяльності, бакалаврів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, здатних вирішувати певні проблеми і задачі за умов оволодіння системою загальних та фахових компетентностей. ОПП «Митна та біржова справа» під час якої здобувачі вищої освіти оволодіють знаннями, вміннями та практичними навичками в сфері товарознавства, технічного регулювання, нормативно-правового регулювання та організації комерційної складової зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур, використання митних режимів та методів оптимізації митного оформлення, здійснення біржових операцій відповідно до умов бізнес-середовища.

2. ВІДОМОСТІ ПРО БАЗИ ПРАКТИКИ

Фаховий тренінг «Митна та біржова справа» здобувачів вищої освіти університету проводяться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам навчальних планів та відповідних програм.

Вибір бази практики здійснюється з урахуванням можливості бази практики організувати робоче місце здобувача вищої освіти і забезпечити кваліфіковане керівництво практикою з боку найбільш досвідчених фахівців; науково-дослідних інтересів здобувачів вищої освіти; відповідності специфіки бази практики спеціальності (освітньо-професійній програмі або спеціалізації) фахівців.

Базами практики можуть бути підприємницької структури, організації та установи будь-якої форми власності в Україні, які мають належні умови для проведення практики, а також на кафедрі економіки та бізнес-технологій. Основними місцями проведення практики здобувачів є комп'ютерний клас, методичний кабінет та навчальні аудиторії кафедри.

3. ЦІЛІ ПРАКТИКИ

Під час проходження практики практикант повинен досягнути наступних цілей:

знати:

— теоретичні основи управління підприємницькою, торгівельною та біржовою діяльністю;

— митне оформлення з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

— економічну сутність явищ, процесів і митних операцій, що здійснюються суб'єктами господарювання;

— методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування митних та біржових структур.

— сформуванню у здобувачів вищої освіти уяву про майбутній фах, про професію та її роль і значення у сучасних умовах;

— визначити основні риси професійної діяльності;

— прискорити адаптацію до умов вузівського життя, створити умови для вибору здобувачами вищої освіти напрямку своєї подальшої спеціалізації в процесі навчання, усвідомлення ними своїх життєвих цілей, місця й завдань у нових умовах та розробки програми особистих дій для подальшого працевлаштування і забезпечення власної кар'єри.

еміти:

— проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати митну та біржову діяльність.

— застосовувати іноземну мову для забезпечення результативної наукової та професійної діяльності в підприємницьких, торговельних і біржових структурах.

— показувати вміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

— визначати, аналізувати проблеми та розробляти заходи по їх вирішенню розробляти та здійснювати заходи щодо митного оформлення, підвищення їх ефективності та одержання синергетичного ефекту;

— виявляти та обґрунтовувати пріоритетні напрями розвитку митної та біржової справи.

4. МЕТА ПРАКТИКИ

Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами і формами організації професійної діяльності та знаряддями праці, поглиблення та закріплення здобувачами теоретичних знань з самостійної роботи за спеціальністю митна та біржова справа, одержання здобувачами необхідних практичних навичок щодо обирання і систематизації інформаційно-аналітичного матеріалу, дослідження системи управління підприємствами митної та біржової структур, конкретних економічних та виробничо-господарських завдань, які входять до обов'язків фахівців з відповідної спеціальності на базі практики.

5. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (далі – ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

6. ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (далі – ФК)

ФК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, зокрема авіаційної галузі, торговельних і біржових структур.

ФК 11. Уміння здійснювати біржову діяльність, на основі вибору та здійснення біржових операцій в сучасних умовах бізнес-середовища.

ФК 12. Здатність аналізувати дані митної статистики та використовувати інструменти митно-тарифного і нетарифного регулювання у здійсненні ЗЕД підприємницьких, зокрема авіаційної галузі, та торговельних структур.

ФК 13. Здатність оптимізації процесів митного оформлення та контролю матеріальних та інформаційних потоків відповідно до поставлених цілей і можливостей підприємницьких структур, зокрема авіаційної галузі.

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Організаційне та навчально-методичне керівництво практикою фаховий тренінг «Підприємництво та бізнес-технології» забезпечується кафедрою економіки та бізнес-технологій факультету економіки та бізнес-адміністрування (ФЕБА) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №37-38, ст. 2004), «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті» від 07.02.2020 р. та діючого відповідно до наказу ректора 651/од від 09.12.2021 року «Положення про організацію та проведення практики здобувачів Національного авіаційного університету».

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедри, які беруть безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика. Контроль і аналіз результатів практики здійснюється завідувачем кафедри економіки та бізнес-технологій.

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Розділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

8. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№п/п	Зміст роботи
1	Розгляд загальної організаційно-економічної характеристики досліджуваного підприємства (форма власності, організаційно-правова форма підприємства, місія та цілі підприємства)
2	Ознайомлення з установчими документами підприємства, розгляд статуту, організаційної структури підприємства, характеристика зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємства
3	Ознайомлення з фінансовою звітністю підприємства (баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід).
4	Характеристика операцій зовнішньоекономічної діяльності підприємства
5	Встановлення особливостей митного оформлення товарів на підприємстві
6	Аналіз біржової діяльності в Україні
7	Критичний аналіз вихідної інформації, виявлення можливих недоліків та обґрунтування пропозицій для поліпшення результатів зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

8.1.Звіт з практики

Після закінчення практики фаховий тренінг «Митна та біржова справа» здобувач вищої освіти повинен подати на кафедру:

- звіт про проходження практики;
- календарний план-графік проходження практики;
- щоденні нотатки про проходження практики.

Результати проходження практики здобувачі вищої освіти оформляють як письмовий звіт. Звіт являє собою систематизований і послідовний опис всіх процесів і освітлює всі інші питання, передбачені програмою практики.

Звіт з практики повинен містити:

- вступ;
- Розділ 1. Загальна організаційно-економічна характеристика під-ва;
- Розділ 2. Аналіз господарської діяльності під-ва;
- Розділ 3. Індивідуальне завдання;
- висновки та пропозиції
- список використаних джерел.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. - товарознавча оцінку асортименту товарів підприємства

1. Використовуючи вихідні дані розробити оптимальну номенклатуру товарів досліджуваного підприємства. Для виконання поставленого завдання варто розпочати із дослідження класифікації товарів досліджуваного підприємства за основними ознаками. Користуючись ієрархічним чи фасетним методом, складіть графічну схему класифікації товарів та на її

	Система менеджменту якості.	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
	Фаховий тренінг «Митна та біржова справа»	Стор. 7 із 12	

основі запропонуйте власну номенклатуру товарів для досліджуваного підприємства.

Таблиця 1 – Вихідні дані для формування номенклатури взуттєвих товарів

Поняття	Визначення	Приклад
Клас товарів	Сукупність товарів, які задовольняють узагальнені групи потреб	Непродовольчі товари
Підклас товарів	Сукупність товарів, які задовольняють групи потреб, що мають певні відмінності	Одягово-взуттєві товари
Група товарів	Сукупність товарів, які задовольняють специфічні групи потреб, що обумовлено особливостями сировини, матеріалів, конструкції	Взуття
Підгрупа товарів	Сукупність товарів, які мають з групою основне призначення, але відрізняються від товарів інших підгруп тільки їм властивими ознаками	Шкіряне, гумове, валяне
Вид товару	Сукупність товарів, які відрізняються індивідуальним призначенням та ідентифікаційними ознаками і мають власну назву	Туфлі, черевики, напівчеревики, чобітки та ін.
Різновид товару	Сукупність товарів одного виду, які відрізняються за окремими ознаками	Черевики 37 розміру

Провести товарознавчу оцінку асортименту товарів досліджуваного підприємства та одного із його найбільших конкурентів.

Користуючись доступними даними, розрахувати структуру асортименту за видами товарів, навести її аналіз.

Завдання 2. Оцінка діяльності підприємства:

Інформація, яку необхідно розкрити, про діяльність обраного підприємства (якщо по деяким пунктам інформація для обраного підприємства відсутня – даний пункт опускається):

1. Місце підприємства у господарському комплексі України: відноситься до сфери матеріального виробництва, або до сфери нематеріального виробництва.

2. Цілі й напрямки діяльності підприємства. Види діяльності підприємства.

3. Охарактеризувати діючу на даний час процедуру реєстрації підприємства і перерахувати необхідні документи для реєстрації (*статут, установчий договір тощо*).

4. Чи належить підприємство до складу добровільного об'єднання підприємств у формі асоціації, корпорації, консорціуму, концерну, картелі, синдикату, тресту, холдингової компанії, фінансово-промислової групи (*з детальною характеристикою відповідної форми добровільного об'єднання*).

5. Охарактеризуйте діючу систему управління на підприємстві. Які питання регулює колективний договір на підприємстві.

6. Охарактеризуйте склад необоротних активів підприємства. Основні засоби підприємства, їх склад, структура та роль у діяльності підприємства. Оцінка вартості основних засобів.

7. Вкажіть метод нарахування амортизації основних засобів, який використовується на підприємстві.

8. Визначити середньорічну вартість основних засобів і ефективність відтворення основних засобів за допомогою коефіцієнтів оновлення та вибуття основних засобів.

9. Визначити показники використання основних засобів (*фондовіддачі, фондомісткості продукції, фондоозброєності праці, рентабельності основних засобів*).

10. Охарактеризувати нематеріальні активи підприємства.

11. Охарактеризувати оборотні засоби підприємства, склад, структура.

12. Розрахувати показники використання матеріальних ресурсів підприємства (*матеріаломісткість продукції, матеріаловіддача*). Нормування оборотних засобів у виробничих запасах, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції. Визначити оптимальний обсяг замовлення сировини.

13. Розрахувати показники ефективного використання оборотних засобів на підприємстві (*коефіцієнтів оборотності, завантаження, рентабельності оборотних засобів*).

14. Охарактеризувати структуру персоналу підприємства.

15. Продуктивність праці та методи її вимірювання, чинники зростання продуктивності праці. Трудомісткість продукції.

16. Організація оплати праці на підприємстві. Вказати тарифну систему. Форми оплати праці, які побудовані на основі тарифної системи (*пряма відрядна форма оплати праці, відрядно-преміальна система оплати праці, відрядно-прогресивна система оплати праці, акордна система оплати праці, колективна система оплати праці, безтарифна модель оплати праці*). Оплата праці керівників, спеціалістів, службовців. Матеріальне стимулювання праці персоналу підприємства.

17. Охарактеризувати витрати підприємства. Калькулювання собівартості продукції (*дані про прямі витрати матеріалів і сировини для виробництва одиниці конкретної продукції, прямі витрати на працю з нарахуваннями ЄСВ, амортизація виробничого обладнання, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати, їх розподіл, база розподілу загальновиробничих витрат, прийнята на підприємстві*). Шляхи зниження собівартості продукції для обраного підприємства.

18. Вказати метод визначення ціни продукції підприємства.

19. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Формування доходу підприємства. Визначення фінансового результату діяльності підприємства згідно. Прибуток підприємства, порядок його формування та використання.

Всі частини звіту з практики мають бути оформлені відповідно до таких вимог: формат А4, гарнітура Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, абзацний відступ 1,25 см. Поля: ліве – 3 см, нижнє та верхнє – 2 см, праве – 1 см. Приблизний загальний обсяг звіту з практики – 25-30 сторінок. Звіти, які не відповідатимуть означеним вимогам, повертатимуться на доопрацювання.

9. ПІДСУМКИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен досягти таких програмних результатів навчання (далі – ПРН).

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН 21. Вміти здійснювати біржову діяльність, на основі вибору та здійснення біржових операцій в сучасних умовах бізнес-середовища.

ПРН 22. Вміти аналізувати та використовувати дані митної статистики та інструменти митно-тарифного та нетарифного регулювання у здійсненні ЗЕД підприємств, зокрема авіаційної галузі.

ПРН 23. Використовувати знання по оптимізації процесів митного оформлення та контролю матеріальних та інформаційних потоків відповідно до поставлених цілей та можливостей підприємницької структури, зокрема авіаційної галузі.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Митний кодекс України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449517#Text>
2. Про Митний тариф України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/584-18/print1454833658535505>
3. Про затвердження переліку товарів, ввезення яких на митну територію України та/або переміщення територією України прохідним та внутрішнім транзитом здійснюється за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/461-2012%D0%BF/print1454833658535505>
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
5. Закон України «Про Митний тариф України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>
6. Митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua>
7. Аргунов В.А., Березний Є.М., Бичков В.В., Будаков А.Ю., Булана В.В. Основи митної справи в Україні: підручник / П.В. Пашко (ред.). К.: Знання, 2018. 652 с.
8. Вишневецька Л.І. Митна статистика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Професіонал, 2018. 352 с.
9. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник, 5-те вид., перероб. та допов. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 410 с.
10. Гребельник О.П. Митна справа: 5-те вид. оновл. та доп. Київ: ЦУЛ, 2019. 400 с.

11. Годяк А.І. Митне право України : навч. посібн. / А. І. Годяк, О. М. Ілюшик, Я. П. Павлович-Сенета. Львів : СПОЛОМ, 2017. 308 с
12. Гуцул І. А. Митна політика зарубіжних країн: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 198 с.
13. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність-3 : навч. посібн. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. К. : Центр учбової літератури, 2018. 356 с.
14. Дубініна А., Сорокіна С., Зельніченко О. Митна справа: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 320 с.
15. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник / [Ю.Г. Козак, Є.В. Савельєв та інш.]. 6-е вид., перероб. та доп. / ред. Ю. Г. Козак. Київ, ЦУЛ, 2019. 292 с.
16. Іванова Т.В. Митна справа: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 162 с.
17. Козак Ю.Г., Логвинова Н.С. та інш. Міжнародні фінанси. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 640с.
18. Кузьмін О.Е., Мельник О.Г., Терлецька В.О. Митна справа. Львів: Львівська політехніка, 2021. 240 с.
19. Митна справа України : підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, В.В, Ченцов ; за ред. П.В. Пашка. Київ : Університет ДФС України, 2017. 442 с.
20. Управління митними ризиками: теорія та практика : монографія / за заг. ред. І. В. Несторишена та В. А. Туржанського. Ірпінь-Хмельницький, 2018. 302 с.
21. Федотов О.П. Організація митного контролю: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання). 2020. 144 с.
22. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібн. Тернопіль, 2017. 137 с.
23. Чернишова Л. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посібник / Л.О. Чернишова, В.О. Козуб, Л.Л. Носач та ін. Харків: Форт, 2017. 238с.

11. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачами вищої освіти навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.11.1.

	Система менеджменту якості. Фаховий тренінг «Митна та біржова справа»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 12 із 12	

Таблиця 11.1

№ з/п	Види робіт	Мах кількість балів
1.1	Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
1.2	Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки	5
1.3	Виконання робіт на базі практики та їх оцінка керівником від бази практики (характеристика)	60
1.4	Своєчасне складання, подання, якісне оформлення та захист звіту з практики	30
Усього		100

Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана здобувачем вищої освіти за результатами виконання та захисту практики в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відповідної заліково-екзаменаційної відомості, а також до навчального індивідуального плану студента та додатка до диплома, наприклад, так: *92/Відм./А*, *87/Добре/В*, *79/Добре/С*, *68/Задов./D*, *65/Задов./Е* тощо.